

Delårsrapport med prognos 2 2019

Programnämnd barn och utbildning

Beslutad av Programnämnd barn och utbildning, den 2 oktober 2019

Innehåll

1. Förslag till beslut	3
2. Programrådets färdriktning och prioriterade utvecklingsområden	4
2.1 Sammanfattande iakttagelser	4
2.2 Styrning av "Skolutveckling tillsammans Topp 25 2025"	5
2.3 Strategiska frågor	5
2.4 Resursfördelningsmodeller	7
2.5 Ledarskap och styrkedjan.....	8
2.6 Lokalförsörjning.....	9
2.7 Kompetensförsörjning.....	9
2.8 Digitalisering.....	10
3. Programnämnd barn och utbildnings resurser	11
3.1 Programnämndens egen verksamhet	12
3.2 Driftnämndernas ekonomiska resultat	15
3.3 Kostnadsutveckling	19
3.4 Investeringar	19
4. Fem år i sammandrag	20
5. Indikatorlista	21
6. Servicegarantier	22
7. Utvecklingsuppdrag	23
8. Bilagor	26

1. Förslag till beslut

En sammanställning av programrådets intäkter och kostnader till och med 31 augusti 2019 med ett prognostiserat resultatet per den 31 december 2019.

Programråde barn och utbildning prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 20,0 miljoner kronor vilket är en förbättring i jämförelse med delårsrapport 1 för 2019 då den negativa budgetavvikelsen uppgick till 40,0 miljoner kronor. Det ekonomiska läget för programråde barn och utbildning är fortfarande ansträngt. Totalt bedöms det finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområdet, men det kommer krävas åtgärder på både nämnds- och verksamhetsnivå.

De största utmaningarna för programrådet är att samtliga nämnder ska ha en ekonomi i balans och att kunskapsresultaten ska stärkas. Det handlar om att kunna erbjuda en så bra och trygg skolgång som möjligt, från förskola till gymnasieskola, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas och få möjlighet till ett bra framtida liv.

Örebro är en tillväxtkommun vilket påverkar programrådets barn- och utbildning genom att kommunen kommer att ha stora behov under flera år framåt med att tillskapa nya förskole- och skolplatser. Den framtida kompetensförsörjningen är ytterligare en stor utmaning där vi behöver kartlägga kompetens och vilken kompetens vi behöver med anledning av stora barn- och elevkullar.

Samspelet och samarbetet i kommunen är en viktig förutsättning för att lyckas med programrådets uppdrag.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programrådets barn och utbildning

1. Delårsrapport med prognos 2 för 2019 antas.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.
3. Det ekonomiska resultatet för programråde barn och utbildning följs fortsatt under året upp i månatliga rapporter till Programrådets barn och utbildning.

2. Programområdets färdriktning och prioriterade utvecklingsområden

2.1 Sammanfattande iakttagelser

Grunden för nämndernas styrning är Övergripande strategier och budget, ÖSB. Kommunstyrelsens plan anger också förväntningar på nämnderna. Frågor om integration, skolans kompensatoriska uppdrag, digitalisering och jämställdhet ska genomsyra allt arbete och präglade vårt synsätt. En uppföljning görs nu av Programplanen vilken innehåller färdriktning och förutsättningar för programområdets verksamhet och utveckling såväl för mandatperioden som för 2019.

Utifrån de uppdrag som åligger Programnämnden i enlighet med reglementet och som spänner från myndighetsutövande till strategisk skolutveckling har det under hänt en del under året. Lite drygt halvvägs på året kan vi konstatera att många uppdrag är omhändertagna liksom ett stort antal frågor som också tillkommit sedan årsskiftet.

Ekonomi är en utmaning för programområdet eftersom antalet barn och elever ökar inom alla åldersgrupper från 1-18 år. Det har medfört att kommunen har byggt nya förskolor och skolor samt byggt till och renoverat gamla byggnader vilket är en förklaring till det ansträngda ekonomiska läget inom programområdet.

Arbetet med ”Skolutveckling tillsammans – topp 25 2025” rullar på och utvärderingen för satsningen att prova nya typer av tjänster inom förskola och skola är precis klar och visar på goda effekter. Under hösten kommer också ett par rapporter av forskningsansattningar som pågått under de två senaste åren.

Programnämnden ansvarar bland annat för myndighetsutövningen som åligger hemkommun/kommun. Myndighetsavdelningen har till uppgift att verkställa Programnämndens uppdrag och nu pågår ett arbete kring att förtydliga uppdragen. Den nya Grundskoleantagningen har haft stora utmaningar och nu pågår en översyn som ska vara klar under oktober månad.

Digitala arbetssätt ska ersätta manuella. Det gäller såväl i grundstrukturer där elevregister, skolpliktsbevakning och antagning ingår som till digitala arbetssätt i klassrummet och självklart ett enkelt sätt för medborgaren att både ansöka om skola, sköta närvarorapportering och följa vårt arbete. Vi har nu resurser på plats och kan nu säkerställa en styrning över helheten och prioritera vad som ska göras.

Samspelet med fristående aktörer ska utvecklas och stärkas så att de kan ges möjlighet till aktivt deltagande i allt från skolutveckling till insyn och medverkan i att utveckla resursfördelningsmodeller och riktlinjer. Därför har gamla forum utvecklats och nya har bildats för att både skapa arenan för samarbete men också skapa bättre framförhållning och koll på nya etableringar och struktur för uppföljning.

Programnämnden ska också säkerställa likvärdig förskola och skola för alla barn och elever oavsett huvudman och därför ska mer tid läggas på uppföljnings- och analysarbete. En uppföljning har skett hur Förskolenämnden och fristående huvudmän säkerställer att varje barn får det stöd som barnets speciella behov kräver inom ramen för tilläggsbeloppet och resultatet kommer att presenteras för Programnämnden under hösten.

Kommunen har många utmaningar framför sig. Inte minst vad gäller att alla ska kunna lyckas i skolan och till sist kunna lämna gymnasieskolan med ett fullständigt betyg, väl rustad för vuxenlivet och arbetslivet.

Barnkonventionen blir svensk lag från och med 1 januari 2020 och förvaltningarna arbetar både med informationsinsatser och workshops. Den stora utmaningen kommer att ligga i hur lagen ska ställas mot övrig lagstiftning som skollag eller diskrimineringslagen och vilken lag som kommer att vara överstående den andra.

2.2 Styrning av "Skolutveckling tillsammans Topp 25 2025"

Syftet med Skolutveckling tillsammans Topp 25 2025 är att skapa samling, struktur och energi åt ett brett skolutvecklingsarbete där barn och elevers lärande står i centrum och därigenom öka barn och elevers kunskap och måluppfyllelse. Detta ska i sin tur leda till att fler elever når kunskapsmålen i årskurs nio och fler elever ska fullfölja gymnasieskolan. Skolutvecklingsarbetet vänder sig till både kommunala och fristående huvudmän. Centralt skolstöd har haft i uppgift att leda och hålla samman arbetet med Topp 25 men i och med den verksamhetsförändring som skett från och med hösten 2019 så flyttar Topp 25:s projektledare rent organisatorisk över till Kommunstyrelseförvaltningen. Den fortsatta styrningen sker dock, precis som idag, inom Programnämnd barn och utbildning.

Topp 25 har nu blivit ett begrepp som används på förvaltningsnivå för att samlas kring skolutvecklingsfrågor generellt. I exempelvis den nya Handlingsplanen för digitalisering inom förskola och skola som förvaltningen förskola och skola tagit fram, tar planen avstamp i bland annat Topp 25.

Nedan följer några exempel på arbeten som skett utifrån uppdraget:

- Satsningen att prova nya tjänster inom förskola och skola, förlängdes våren 2019 och en utvärdering av satsningen är gjord. Se bilaga 1
- Administrerat och stöttat de forskningsprojekt som pågår.
- Kommunicerat Topp 25 i olika forum både lokalt och nationellt.
- Samverkat med driftsförvaltningarna samt nätverk för de fristående inom skolutvecklingsfrågor.
- Inom forskningsområdet pågår ett antal satsningar i samarbetet med forskare från framförallt Örebro universitet. Detta sker i samverkan med förvaltningarna inom programområdet. Några av satsningarna går mot sitt slut och rapporterna börjar bli klara. Dessa kommer senare i höst och nästkommande vår att presenteras för Programnämnd barn och utbildning.

På websidan pedagog Örebro finns mycket mer att läsa om Skolutveckling tillsammans Topp 25 2025 och de satsningar som pågår/har pågått.

2.3 Strategiska frågor

Strategiskt viktiga frågor där Programnämnden tydligt ska styra är arbetet med strategisk skolutveckling, strategisk lokalförsörjning och en utvecklad och väl grundad resursfördelning. Framtidens förskola och skola skapar dock inte Programnämnden ensam. Här ska förutsättningar ges inom de områden Programnämnden har att styra och verka inom och uppföljning ska säkerställa att utvecklingen går åt rätt håll.

Det huvudsakliga uppdraget för kommunen är att erbjuda välfärd, service och tjänster av hög kvalitet till kommunens invånare i livets olika skeden. För att nå dit måste kvinnor, män, flickor och pojkar, ha möjlighet till utveckling. Utbildning lägger grunden för och påverkar i hög grad människors framtida liv, både vad gäller inkomst, hälsa och sociala faktorer. Det handlar om att kunna erbjuda en så bra och trygg skolgång som möjligt, från förskola till gymnasieskola, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas och få möjlighet till ett bra framtida liv.

Utifrån målet ”Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen” följer här några positiva iakttagelser som lyfts fram från våra driftsnämnder, kopplat till kunskapsmålen. Behörigheten till yrkesprogrammen till gymnasieskolan har ökat och oron för skolarbetet har minskat hos elever på gymnasieskolan. Förbättringsområden att arbeta vidare med är systemstöd för kunskapsuppföljning, informationsöverföring vid övergångar och insatser för att främja skolnärvaro.

Det finns ett antal positiva iakttagelser som lyfts fram kopplat till förskolans mål ”att förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet”. Det är det ökade fokuset på den reviderade läroplanen och kunskapsuppdraget, den digitala handlingsplanen och fortsatt hög nöjdhet bland vårdnadshavare. Förbättringsområden att arbeta vidare med är att öka likvärdigheten mellan förskolor och att fortsatt stärka arbetet kring lugn och ro.

En del av kommunernas verksamheter finansieras helt eller delvis med statsbidrag. Det är viktigt att kommunen har kontroll på de statsbidrag som kommunen har rätt att söka och att de också söks och att statsbidragen nyttjas på bästa sätt. PWC har på uppdrag av Stadsrevisionen genomfört en granskning av riktade statsbidrag inom grundskolan som visar att kommunen delvis säkerställer en tillräcklig intern kontroll. Det innebär att upprätta styrande dokument inom området från övergripande nivå till lokalnivå, att nödvändiga underlag som krävs för att söka statsbidrag inhämtas och att nämnder löpande tar del av rapportering av sökta bidrag. En återrapportering kommer att ske till Programnämnd barn och utbildning under hösten 2019 eller våren 2020. En tydlig organisation för att ansöka om och rekvidrera statsbidrag är en förutsättning för att inte missa möjligheter till sådana intäkter.

Idag fakturerar Örebro kommun barnomsorgsavgifter för de barn som går i kommunal förskola och fritidshem. Örebro kommun kommer att från och med hösten 2019 utföra årliga inkomstkontroller för de vårdnadshavare som har haft barnomsorg. Det görs för att säkerställa att alla vårdnadshavare betalar rätt avgift, en avgift som bestäms utifrån hushållets samlade inkomst, varken för lite eller för mycket. Vi förväntar oss en effekthemtagning som finansierar inkomstkontrollen men också en positiv budgetavvikelse som kan återinvesteras i verksamheten. Ambitionen är att framöver också få med fristående huvudmän, eftersom vårdnadshavare kan ha barn i olika verksamheter hos olika huvudmän vilket påverkar avgiften för barnomsorg. Om kommunen hanterar avgifter för samtliga barn oavsett huvudman skulle det innebära en mer rättvis debitering och en säkrare debiteringsprocess. Ett uppdrag pågår med att kartlägga hur nuvarande process ser ut kring hantering av interkommunala ersättningar (kommuner köper och säljer barn- och elevplatser av varandra) inom programområdets verksamheter och möjligheten till en enhetlig process. När kartläggningen är klar ska en analys genomföras kring fördelar och nackdelar med en gemensam centraliserad organisation. För närvarande är det många personer som arbetar i processen med olika delar men det saknas helhetssyn i processen. Uppdraget innefattar en ekonomisk analys avseende effekthemtagning och finansiering av tilltänkt organisation. Det ska också tas höjd för effektiviseringar avseende såväl ekonomiska som en ökad rättssäkerhet. Ambitionen är att det uppstartarbetet och beslut kan tas någon gång under 2020.

En översyn pågår med att följa hur Förskolenämnden säkerställer att varje barn får det stöd som barnets speciella behov kräver inom ramen för tilläggsbeloppet. Besök på kommunala och fristående förskolor har genomförts för att se om nuvarande resursfördelningsmodell ger förskolan förutsättningar att leva upp till de krav som styrkedokumentationen ställer på verksamheten vad gäller att möta barns behov av särskilt stöd inom ramen för tilläggsbeloppet. Resultatet av översynen kommer att redovisas på Programnämnd barn och utbildning sammanträde i november 2019.

Utifrån den statliga utredningen om Riksgymnasiet arbetar vi med att hålla en hög kvalitet och skapa beredskap inför förväntad lagförändring. Inom Riksgymnasiet har en utredare anställts vilken har i uppdrag att se över hur Örebro kommun på bästa sätt kan möta upp en kommande lagförändring. Det gäller i första hand frågor kring ekonomi och elever med språkstörning. Planen är att detta arbete skall vara klart våren 2020.

Uppdraget med att se över Centralt skolstöd och genomföra verksamhetsförändringar har pågått hela våren. Utöver detta uppdrag har Centralt skolstöd haft ett effektiviseringsuppdrag att ta hänsyn till. En kartläggning och en behovsinventering är gjord. Kartläggningen beskriver verksamhetens alla olika enheter och innehåll. Behovsinventeringen bygger både på enkäter från verksamheten men också på intervjuer från stödorganisationer eller andra förvaltningar som samarbetar och är berörda av Centralt skolstöds arbete. Utifrån resultatet i behovsinventeringen, men också med hänsyn tagen till effektiviseringsuppdraget, påbörjades inför hösten arbetet med att omorganisera och verksamhetsförändra för att möta behov både på individnivå och verksamhetsnivå.

Under 2019 har programnämnd Barn och utbildning med hjälp av en extern konsult utvärderat lokalkapaciteten i befintliga lokaler, för både grundskolan och gymnasieskolan. Utredningen väntas bli klar och presenteras i en rapport till nämndsammanträdet den 2 oktober 2019. Rapporten omfattar en kartläggning av lokalkapacitet utifrån både teknisk kapacitet (t.ex. ventilation och kvadratmeter) och pedagogisk kapacitet, som tar sikte mer på hur lokalerna kan användas utifrån de pedagogiska krav som ställs på skollokaler, ex. utifrån antalet grupprum, gemensamhetsytor m.m.

Avsikten med rapporten är inte att få exakta siffror på hur mycket plats en skola har, utan ska ses som ett första steg i ett övergripande arbete. Det centrala är att skapa ett underlag för vidare arbete inom lokalförsörjningsprocessen där man kan skapa ett mer likvärdigt verktyg för kapacitetsbedömning. Uppgifterna behöver fortsätta bearbetas tillsammans med berörda parter där man kan enas om vilka olika variabler som ska få spela in när man avgör kapacitet.

2.4 Resursfördelningsmodeller

Den övergripande målsättningen med resursfördelningsmodellerna är att i större utsträckning fördela resurser utifrån barn och elevers behov och att resurser fördelas likvärdigt oavsett utförare. Finansieringen av resursfördelningsmodellerna sker inom Programnämndens tilldelade budgetram. Resursfördelningsmodellerna ska också vara kompensatoriska, just för att alla barn och elever har olika förutsättningar.

En viktig uppgift för Programnämnden är att öka kunskapen om modellerna och hur arbetet med ekonomi och resursfördelning kan och ska användas. Det gäller hela styrkedjan från Programnämnd barn och utbildning till driftsnämnd och vidare till förskolor och skolor och dess chefer och rektorer.

Det finns många synpunkter och uppfattningar om resursfördelningsmodellen och dess utformning. Kommunstyrelseförvaltningens uppfattning är att det finns en allmän acceptans av de grundläggande delarna av resursfördelningsmodellen, men det finns delar av modellen som behöver utvecklas vidare. Arbetet med översyner måste därför vara ett kontinuerligt arbete inom programområdet.

Resursfördelningsmodellerna ses kontinuerligt över med ett brett deltagande från verksamheten. Uppföljning av modellerna görs utifrån om modellerna styr mot uppsatta mål och ger önskade effekt i enlighet med de beslut som fattas av Programnämnd barn och utbildning. Under året har arbetet med översyn av resursfördelningsmodell för grundskolan F-9 inklusive fritidshem avslutats. Under senare delen av hösten inleds översyn av resursfördelningsmodellerna för förskolan och obligatorisk särskola i samarbete med verksamheten. Ett arbete som beräknas vara klart någon gång under 2020.

En utmaning är behovet av transparens i resursfördelningsmodellens uppbyggnad. Det finns behov av att följa de ekonomiska resurserna, från att resurserna kommer till kommunen och vidare ner till nämnd och enhet. Det behövs ytterligare insatser i syfte att öka förståelsen för resursfördelningsmodellerna vilket är något som ska ske i samverkan med verksamheten.

I dag har vi en resursfördelningsmodell för gymnasieskolan där Riksgymnasiet ingår. Det behöver tas fram en modell för Riksgymnasiet för att öka tydligheten och transparensen i kommunens uppdrag och tilldelningen vilket är ett utvecklingsområde. Det måste bli lättare att följa upp och redovisa kostnaderna för den reguljära gymnasieskolan och för Riksgymnasiet, RGD/RGH.

Behov finns att fortsätta arbetet med att göra avsteg från riksprislistan för vissa gymnasieprogram i syfte att tilldelningen till gymnasieprogrammen mer ska motsvara den verkliga kostnaden. Det innebär att Örebro kommun kommer få in mer interkommunala intäkter men behöver skjuta till mer resurser för egna elever där avsteg görs.

2.5 Ledarskap och styrkedjan

Hur kommunen formar sitt chefs- och ledarskap är avgörande för hur vi kommer att lyckas med allt arbete vi har att utföra. Programnämndens uppdrag är att svara för ett antal styrprocesser i enlighet med reglementet. Programnämnden har en viktig roll i att leda arbetet, skapa förutsättningar för en tillitsfull styrning och ledning och att tydliggöra Programnämndens roll och ansvar på alla nivåer.

De utmaningar som vi står inför är att komplexiteten i den kommunala organisationen medför oklarheter kring ansvarsområden. Det fortsatta arbetet med att tydliggöra roller och uppdrag så att styrkedjan blir tydlig och respekteras i alla led är mycket viktigt.

Inom ”Skolutveckling tillsammans Topp 25 2025” pågår en ledarskapssatsning som ska bidra till att vi utvecklar och stärker det nära ledarskapet. Detta sker i samarbete med Ifous, ett forskningsinstitut, som samordnar praktiska forskning och konkret utvecklingsarbete. Satsningen kallas Leda för skolutveckling och alla kommunala rektorerna inom förskola, grundskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning deltar.

2.6 Lokalförsörjning

Örebro kommun har en stark befolkningsökning och därför finns behov av att tillskapa förskole- och skolplatser. Nybyggnation av bostäder kommer främst att ske centralt och i centrala ytterområden. Antalet barn i förskolan ökar med i snitt 140 barn per år fram till 2027 och motsvarande ökning för grundskolan är i snitt 272 elever och för gymnasieskolan i snitt 150 elever. Den strategiska lokalförsörjningsplaneringen, funktionsprogrammet och investeringsprogrammet lägger grunden för arbetet med kommande års lokalplanering. Utmaningen är stor, inte minst ekonomiskt och det krävs samspel och ansvar från hela kommunkoncernen för att klara av utbyggnaden och de kostnadskonsekvenser detta medför på både kort och lång sikt men också ett effektivt lokalutnyttjande samt att kommunen inte bygger mer än behovet visar. En möjlighet är utvecklade samarbeten mellan bolagen och mellan programområden avseende t.ex. friytor, bibliotek och idrottshallar.

Lokalförsörjningen styrs av den lokalförsörjningsplanering som, kopplad till investeringsprogrammet, revideras, uppdateras och beslutas av nämnd under maj eller juni varje år. Ett funktionsprogram är beslutat i Programnämnd barn och utbildning i augusti 2018 och kommer revideras i nämnd när behov finns. Den första revideringen pågår nu. Funktionsprogram vad gäller Idrottshallar samplaneras med Kultur- och Fritidsförvaltningen. Det som rör skolbibliotek behöver också samordnas med de behov Kultur- och Fritidsförvaltningen har av utlokaliserade folkbibliotek.

Vid varje beställning av ny- eller ombyggnation av förskolor och skolor samt utformning av utemiljöer följs de intentioner som finns i Funktionsprogrammet och alla beställningar har sin grund i den strategiska lokalförsörjningsplaneringen. Förskolor byggs sedan 2016 enligt det framtagna konceptet Framtidens Förskola 2.0. Utvärderingar görs kontinuerligt och framöver kommer 2.0 vidareutvecklas till 3.0. Den största förändringen är att det blir ytterligare en avdelning för att det ska bli jämnt antal avdelningar.

För grundskolor pågår nu ett arbete med att ta fram en konceptskola. Detta beräknas vara klart under första halvåret 2020. En skola byggd utifrån ett koncept ger en enklare hantering i både förankrings- och byggprocessen. Genom att bygga utifrån framtagna koncept kan kostnader minskas och det blir också lättare att budgetera för investeringen inför varje enskilt objekt.

Arbetet går nu vidare med att riktlinjer omarbetas eller tas fram, samarbeten och samordning inom framförallt Samhällsbyggnad säkerställs mellan lokalförsörjningsprocessen och stadsbyggnadsprocessen vad gäller detaljplaner och bygglov mm.

2.7 Kompetensförsörjning

Programnämnden verkar i en övergripande roll som tillväxtmotor och ansvarig för att bidra i regional och nationell utveckling tillsammans med HR avdelningen inom Kommunstyrelseförvaltningen och övriga programområden.

Inom programområde Barn och utbildning har under året ett flertal dialoger genomförts mellan drift- och programnämndsordförande samt tjänstemän i Örebro kommun för att tydliggöra roller, uppdrag och gemensamma utmaningar inom området kompetensförsörjning. Fortsatt dialog behövs för att skapa samsyn kring hur regional strategisk kompetensförsörjning samspelar med och avgränsas mot förvaltningarnas uppdrag. För att programnämnden ska kunna säkra sitt uppdrag att tillgodose behovet av kompetens inom programområdets ansvarsområde oavsett utförare, på både kort och lång sikt

behövs underlag på nuvarande och framtida kompetensbehov inom programområdets tjänsteutbud. Under våren 2019 genomförde förvaltningarna kompetensförsörjningskartläggningar som kommer att utgöra ett underlag för de satsningar och inriktningar som programnämnden behöver fokusera på för den kommunala huvudmannen. Dialogen omkring dessa frågor med fristående huvudmän behöver utvecklas.

Samverkan med Örebro universitet ger förutsättningar för kompetensförsörjning genom tillgång till, och utbud av, utbildning. Ett arbete med att skapa ett samverkansavtal med universitetet kring framtida lärarutbildningen och den verksamhetsförlagda utbildningen, VFU, har påbörjats men har inte varit aktiv under 2019 på grund av interna processer både inom Örebro kommun och på Örebro universitet. Dialog mellan Örebro kommun och Örebro universitet pågår på olika sätt men behöver struktureras och tydliggöras så att bästa möjliga effekt uppnås.

2.8 Digitalisering

Vi går mot ett allt mer digitaliserat samhälle som ställer nya krav på förskole- och skolverksamheten. För att på bästa sätt kunna dra nytta av utvecklingen måste därför tillgång till teknik, pedagogik och sociala konsekvenser löpande följas upp och analyseras.

Ett arbete har påbörjats för att verkställa kommunens digitaliseringsstrategi. Mycket tid har lagts på ett förändrat arbetssätt och att få samman alla intressenter i arbetet. Utmaningarna är framförallt att det har skett förskjutningar av ägarskap avseende system och tjänster och lokala digitala lösningar. Nu pågår en förändringsresa med att få ihop hela programområdet och skapa tydlig styrning och samsyn kring aktiviteter man önskar genomföra. Några exempel på aktiviteter är att förskolan och grundskolan har tagit fram en handlingsplan för digitalisering inom respektive område, en förstudie är igång gällande nytt elevadministrativt system och efter det kommer en förstudie för kunskapsuppföljning att inledas.

Det pågår en pilotverksamhet för att tillskapa digital närvaro/frånvaroregistrering i fritidshemmen där en uppdragsledare är tillsatt för att leda arbetet. Planerna framöver är att kvalitetssäkra de tekniska förutsättningarna för att underlätta för verksamheten, samt utöka piloten, som omfattar både schema och närvaro/frånvarohantering. Det kommer att starta utbildningar under hösten i schemaläggning för alla grundskolor.

3. Programnämnd barn och utbildnings resurser

Programområde barn och utbildning har till och med april månad förbrukat 63,8 procent av tilldelad budgetram vilket kan jämföras med riktvärdet på 66,7 procent om verksamheten har en jämn förbrukning. Motsvarande förbrukning vid samma tidpunkt 2018 var 65,8 procent och en prognostiserad negativ budgetavvikelse på då totalt 33 miljoner kronor.

Programområde barn och utbildning prognostiserar ett samlat negativt resultat på 20,0 miljoner kronor vilket är en förbättring i jämförelse med delårsrapport 1 för 2019.

Det ackumulerade resultatet för intraprenaderna är fortsatt positivt inom förskola och grundskola. En skillnad mot tidigare år är att resultaten mellan enheterna skiljer sig åt.

Förskolenämnden prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 3,1 miljoner kronor, Grundskolenämnden en negativ budgetavvikelse på 3,1 miljoner kronor, Gymnasienämnden en negativ budgetavvikelse på 11,1 miljoner kronor och Programnämnd barn och utbildning en negativ budgetavvikelse på 8,8 miljoner kronor. Programnämnd barn och utbildning kommer fortsätta följa nämndernas ekonomiska resultat i den ordinarie uppföljningsprocessen under 2019. Det sker genom att en månadsrapport sammanställs för att ge Programnämnd barn och utbildning aktuell ekonomisk information under året. Månadsrapporten är ett komplement till delårsrapporter och årsrapporten.

Programområde barn- och utbildning är inne i ett expansivt skede vilket till stor del beror på att Örebro är en tillväxtkommun. Antalet barn och elever ökar i alla åldersgrupper vilket leder till att nya förskole- och grundskoleplatser behöver tillskapas. När kommunen växer innebär det också att kostnader för skolskjuts, elevresor, specialskolor, m.m. ökar. Det finns fortsatt behov av lokalanpassningar, renoveringar och ersättningar av dåliga och tillfälliga lokaler. Det innebär att barn och elever ibland måste evakueras till andra skolor. Förskolor och skolor kommer att starta upp verksamhet under året och det kommer ta några år innan skolorna har det antal elever som skolan är byggd för, vilket får ekonomiska konsekvenser. Det i sin tur ställer krav på en flexibel organisation då antalet barn och elever hela tiden förändras. Skillnaderna i antalet barn och elever mellan vår och höst är stora inom både förskola och skola. Verksamheterna upplever att det är svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som ett förändrat antal barn och elever, öppningar och stängningar av verksamheter, evakueringar och nybyggnationer.

Det bedöms finnas förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi inom programområde Barn och utbildning. Det kommer att krävas förbättring på både nämnd- och verksamhetsnivå. En viktig del är att öka medvetenheten och kompetensen om resursfördelningsmodellerna i organisationen och arbetet med ekonomi på alla nivåer. En förutsättning är att det finns engagerade ledare och chefer som har stöd från ekonomer och förbättrade möjligheter för chefer och ledare att följa upp sin ekonomi genom utvecklande av ekonomi- och stödsystem. Resursfördelningsmodellerna är levande och ses kontinuerligt över så att resursfördelningen svarar mot de behov som finns hos barn och elever. Ett utvecklings- och omställningsarbete krävs för åtgärder på både kort och lång sikt samt förutsättningar och rutiner för en långsiktig ekonomi i balans.

Förutsättningarna inför verksamhetsåret var att dels anpassa organisationen till följd av den negativa budgetavvikelsen från 2018 men också det generella effektiviseringskravet på 1,5 procent för 2019. Sammantaget är bedömningen att våra verksamheter bedrivs på

ett sätt som motsvarar våra uppdrag, men att insatser behövs för att få en ekonomi i balans samt för att utveckla och stärka uppdragen inom vissa områden och verksamheter.

Fördelning av effektiviseringskravet har skett utifrån barn- och elevpeng genom resursfördelningsmodeller och övrig verksamhet såsom anslagsfinansierade verksamheter. Omprövningskravet för 2019 uppgår till 45,0 miljoner kronor. Därutöver är det riktade uppdrag på 11,0 miljoner kronor på programövergripande verksamhet. Nämnderna hanterar effektiviseringskravet på olika sätt, men när inte nämnderna inom programområdet har en budget i balans är effektiviseringskravet inte uppfyllt.

Nämnder och fristående huvudmän inom förskola och skola har inte fullt ut kompenseras för 2019 års löneökning. Det som återstår är lönekomensation för Vårdförbundet som förväntas bli klara med förhandlingar under september månad. Fördelning av medel kommer ske till kommunala och fristående huvudmän när avtalen är klara.

Investeringsutrymmet för inventarieinvesteringar 2019 uppgår till 87,1 miljoner kronor. Bedömningen i dagsläget är att 71,2 miljoner kronor av tillgängligt utrymme kommer nyttjas under året.

3.1 Programnämndens egen verksamhet

Programnämndens egen verksamhet har till och med augusti månad förbrukat 66,8 procent av budgetramen vilket kan jämföras med förra årets förbrukning på 63,9 procent. Om verksamheten har en jämn förbrukning ska den ligga på 66,7 procent. Programnämnden har inte en jämn förbrukning över året som bland annat beror på att debitering av interkommunala ersättning oftast sker vid två tillfällen under året, vår och höst.

En ekonomisk sammanställning över verksamheterna inom Programnämndens egen verksamhet.

Driftnämnd	Utfall	Budget	Återstår av	Förbrukn	Prognos	Avvik
Belopp i tkr	jan-aug	2019	budget	%	2-2019	
Programnämnd	-843	-620	223	136,1%	-1 320	-700
Programövergripande	-46 252	-49 275	-3 023	93,9%	-65 490	-16 215
Förskola	-161 052	-235 794	-74 742	68,3%	-237 656	-1 862
Grundskola	-457 668	-681 099	-223 431	67,2%	-676 292	4 807
Gymnasieskola	-38 788	-28 173	10 615	137,7%	-40 099	-11 926
Särskola	6 376	9 412	3 036	67,7%	6 062	-3 350
Specialskola	-29 320	-39 500	-10 180	74,2%	-40 500	-1 000
Planeringsreserv/volym		-63 738	-63 738		-42 338	21 400
Nettokostnad	-727 547	-1 088 787	-361 240	66,8%	-1 097 633	-8 846

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken är en intäkt

Programnämnd barn och utbildning prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 8,8 miljoner kronor vilket är en förbättring mot delårsrapport 1 för 2019. Det beror bland annat på att kontroll av inkomstuppgifter som ligger till grund för barnomsorg inom förskola och fritidshem har börjat tillämpas i år (för avgift år 2017) vilket innebär intäkter motsvarande 7,3 miljoner kronor. Därutöver återbetalas feldebiterad hyra motsvarande 7,4 miljoner kronor samt 7,1 miljoner kronor från Kommunstyrelsen för reinvesteringar i förskola och skola.

Från och med juni i år sker en månadsvis ekonomisk rapportering till Programnämnd barn och utbildning som ett komplement till delårsrapporter och årsrapport vilket är en del mot en ekonomi i balans. Syftet med månadsrapporten är att tidigt upptäcka avvikelser och åtgärda dessa och också kunna se att åtgärderna ger effekt.

Nämnd

Nämnden har en negativ budgetavvikelse på 0,7 miljoner kronor vilket härleds till nämndens sammansättning som påverkar arvodeskostnader.

Programövergripande verksamhet

För att så långt som möjligt värna om barn- och elevverksamheten, fördelades en effektivisering på programövergripande nivå med 11,0 miljoner kronor i budget 2019. Av medlen riktades 10,0 miljoner kronor till Centralt skolstöd och 1,0 miljoner kronor till Myndighetsavdelningen

Det ekonomiska resultatet för Myndighetsavdelningen och Centralt skolstöd är en negativ budgetavvikelse på 1,6 miljoner kronor och fördelas med 1,6 miljoner kronor på Myndighetsavdelningen och en budget i balans för Centralt skolstöd. Det innebär att Centralt skolstöd har klarat att effektivisera hela det riktade uppdraget på 10,0 miljoner under 2019. Myndighetsavdelningen ser över vakanser.

Budgeten 2019 för ”Skolutveckling tillsammans – Topp25 2025” uppgår till 12,0 miljoner kronor. Det finns beslut på 11,4 miljoner kronor i dagsläget. Bedömningen för året är en positiv avvikelse på 1,0 miljon kronor.

Det är svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av det förväntade mottagandet av nyanlända barn och unga som kommer till kommunen och som finansieras inom ramen för statsbidrag. På programövergripande verksamhet förklaras del av den negativa budgetavvikelsen på minskade statsbidrag för asylsökande och ensamkommande barn och unga. Kommunen erhåller mindre statsbidrag eftersom det inte längre kommer lika många barn och unga som det gjorde för några år sedan. Av det som kommunen sökt har kommunen fått ett antal avslag. Den bedömning av budgeten som gjordes inför budget 2019 var alltför optimistisk och detta ska beaktas i budgetarbete inför 2020.

Lokalkostnader

När det gäller kostnader för lokaler är det en stor osäkerhetsfaktor i det ekonomiska resultatet. Det finns avvikelser mellan vad som debiteras från den interna lokalförvaltningen och de budgeterade kostnaderna. Avvikelsena avser både belopp och vilken verksamhet som har debiterats kostnaden för lokaler. Mot bakgrund av detta pågår nu ett arbete att se över informations- och beslutsflöde för att uppnå en säkrare prognos och korrekt fördelade kostnader.

Ett nytt verksamhetssystem är upphandlat för den interna lokalförvaltningen, detta bedöms förenkla administrationen och ge möjligheter att förtydliga ansvarsfördelningen inom organisationen samt få positiva ekonomiska konsekvenser. Planen är att systemet kommer i gång under hösten 2019.

Bedömningen är att kostnaderna för lokaler överstiger de budgeterade kostnaderna. Utvecklingsområden är att frigöra tid för att systematiskt gå igenom kostnad och kostnadsfördelning för de lokaler som programområdet har idag samt ta fram ett antal nyckeltal för att följa kostnadsutvecklingen, kvadratmeter per elev osv.

Interkommunala ersättningar och köp av platser av extern huvudman

En osäkerhetsfaktor är interkommunala ersättningar, där utvecklingsområdet är att månadsvisa debiteringar bör ske för både det som Örebro kommun köper från andra kommuner och det som vi säljer till andra kommuner. Det skulle underlätta bedömning av intäkter och kostnader. I dag sker en stor del av faktureringen två gånger per år, vår och höst.

Skolskjuts/elevresor och köp av specialskolor

Utifrån att Örebro kommun är en tillväxtkommun ökar antalet barn och elever i alla åldersgrupper. Det medför ökade behov av skolskjuts/elevresor och behov av platser i specialskolor eller andra lösningar för elever med behov av särskilt stöd.

Inom specialskolorna ser vi en viss ökning av kostnaden och det är till största delen kopplat till den enskilda elevens individuella behov av stöd.

Det är en stor ökning av antalet elever som har skolskjuts. Från läsåret 2016/2017 fram till läsåret 2018/2019 har antalet elever som har skolskjuts ökat med 800 elever, upp till 3 000 elever. Kostnaden för taxiresor och busskort till barn och elever där föräldrarna har delad vårdnad ökar. Det är förnärvarande 430 barn och unga i åldersgruppen 6-12 år som åker taxi eller erhåller busskort för att ta sig till sin skola. Ytterligare en orsak till ökade kostnader är att elever i årskurserna 7-9 som tidigare gick på Vivallasolan nu har busskort till sin grundskola. Elevresor på gymnasieskolan påverkas också där alla elever erhåller busskort oavsett avstånd till sin skola där antalet elever ökar nu igen.

Budgetförstärkning 2019

Programområde barn och utbildning fick en budgetförstärkning 2018/2019 på 70,0 miljoner kronor från Kommunstyrelsen. Av dessa medel är 40,0 miljoner kronor tillfälliga under 2019 och resterande 30,0 miljoner kronor är ramförstärkning framåt.

Volympott/planeringsreserv

Planeringsreserven uppgår till 2,5 mnkr för 2019 vilket är lägre än för 2018. Det återstår 1,4 mnkr av planeringsreserven. Planeringsreserven har använts till att delvis finansiera den kostnad som nämnden har för att kompensera de fristående huvudmännen för driftnämndernas underskott 2018.

Bedömningen är att volympotten inte förbrukas fullt ut 2019. Det bygger på bedömningen som förskolorna och skolorna gjort av antalet barn och elever under hösten samt motsvarande period förra året. Dessutom bedöms kommunen betala ut ytterligare medel till fristående huvudmän eftersom den kommunala huvudmannen prognostiserar en negativ budgetavvikelse för 2019. Volympotten täcker upp för verksamheter inom Programnämnd barn och utbildning som prognostiserar negativa budgetavvikelser i delårsrapporten.

3.2 Driftnämndernas ekonomiska resultat

I nedanstående tabell redovisas förbrukning för perioden januari-augusti samt helårsprognos per driftnämnd inom programområdet. I tabellen framgår också avvikelse samt förändringen av det ackumulerade resultatet.

Driftnämnd	Utfall	Budget	Återstår av	Förbrukn	Prognos	Avvik
Belopp i tkr	jan-aug	2019	budget	%	2-2019	
Förskolenämnd	-536 685	-845 724	-309 039	63,5%	-842 625	3 100
Grundskolenämnd	-764 803	-1 242 540	-652 615	61,6%	-1 245 640	-3 100
Gymnasienämnd	-328 667	-517 263	-328 087	63,5%	-528 417	-11 154
Programnämnd	-727 547	-1 088 787	-884 236	66,8%	-1 097 633	-8 846
Nettokostnad	-2 357 702	-3 694 314	-2 173 977	63,8%	-3 714 315	-20 000
Varav intraprenader						4 800
Totalt exklusive intraprenader						-24 800
Ingående ackumulerat resultat intraprenader						22 346
Ianspråktagande ack resultat 2019						-636
Nya underskott 2019						
Nya överskott 2019						5 436
Utgående ackumulerat resultat intraprenader 2019						27 146
Avvikelse inklusive ianspråktagande av ack resultat 2019						
Årets avvikelse exkl intraprenader						-24 800
Årets avvikelse intraprenader						5 436
Justerad avvikelse inkl intraprenadernas över/underskott						-19 364

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken är en intäkt

Nedan följer en redovisning av driftsnämndernas ekonomi vid delårsrapport med prognos 2 för 2019

Nämnderna arbetar med att fullgöra uppdraget för 2019 att uppnå god ekonomisk hushållning, vilket innebär budget i balans, både att hämta hem förra årets negativa resultat och att anpassa organisationen till årets budgetram som inkluderar ett effektiviseringskrav på 1,5 procent.

Det ekonomiska arbetet har under året haft stort fokus på att klara att ta emot det stora antalet nya elever. Det ställer krav på en flexibel organisation, då antalet barn och elever hela tiden förändras.

Både förskolan och skolan är personalintensiva verksamheter och större delen av budgettilldelningen går till personalkostnader vilket innebär att det främst är personalorganisationen som måste förändras när budgetförutsättningar ändras. Att få helårseffekt på personalförändringar kan vara svårt då många åtgärder sker först till hösten i samband med nytt läsår. Inom förskolan är det stora variationer i antalet barn mellan vår och höst och det har även varit det inom grundskolan som nu har stora elevkullar.

Förskolenämnden

Förskolenämnden prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 3,1 miljoner kronor. Exklusive intraprenaderna innebär det en budget i balans. Det är en stor förbättring med totalt 6,0 miljoner kronor i förhållande till årets första delårsrapport vilket är mycket positivt.

Intraprenaderna prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 3,1 miljoner kronor.

Grund för budget är antalet barn i oktober 2018. Barantalet ökade under våren och förväntas minska till hösten vilket beror på att femåringarna som är blivande sexåringar, börjar förskoleklass till hösten. Höstens prognostiserade barnantal förväntas hamna över föregående år vilket innebär att nämnden förväntar en ramökning med 5,9 miljoner kronor.

Det finns förskolor som inte klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Det beror på beslut om en förskola som ska läggas ner eftersom antalet barn minskat kraftigt, förskolan får bära kostnaden för personalen fram till september och barnpengen tillfaller de nya förskolorna som tar emot barnen. Hög personaltäthet under hösten i förhållande till antalet barn och förskolor klarar inte att hämta tillbaka medlen under hösten. En tillfällig verksamhet har funnits under våren som inte hade så många barn som planerat har därmed svårt att klara ekonomin. Antalet barn svänger mycket vilket gör det svårt att planera organisationen.

Förskolorna har svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som minskat antal barn, högre kostnader på grund av sjukskrivningar och barn i behov av stöd som kräver extra resurser. Det är stora svängningar av antalet barn i förskolan under våren och hösten vilket ställer krav på en flexibel organisation. Det som också påverkar förskolan är att avdelningar öppnar och avdelningar stänger, evakueringar och nybyggnationer.

Ett av kraven kommunen har att tillgodose är att alla barn får en placering inom fyra månader. För att möta kravet krävs en flexibel organisation och lokaler, vilket är en bidragande orsak till alla ny-/ombyggnationer och tillfälliga avdelningar som öppnas och stängs. Flexibilitet är resurskrävande eftersom det är svårt att få ekonomi på tillfälliga lösningar samt i uppstartskeden av verksamheter.

Förvaltningsgemensamt prognostiserar en ekonomi i balans.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 3,1 miljoner kronor. Exklusive intraprenaderna och den kommungemensamma måltidsorganisationen har nämnden en negativ budgetavvikelse på 2,8 miljoner kronor vilket motsvarar en budgetavvikelse på 0,4 procent. Det är en förbättring med totalt 1,9 miljoner i förhållande till årets första delårsrapport vilket är mycket positivt.

Intraprenaderna prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 1,7 miljoner kronor.

Grund för budget är antalet elever i oktober 2018. Elevantalet har ökat under våren jämfört med oktober och förväntas öka även till hösten. Det innebär att nämnden förväntar en ramökning med 19,2 miljoner kronor för grundskola och obligatorisk sarskola.

Det finns grundskolor som inte klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Det är de nystartade skolorna med ett litet elevantal som inledningsvis inte bär uppstartskostnaderna och stora kapitalkostnader och skolor under ombyggnation. Nya skolor har i viss utsträckning används som evakueringsskolor under tiden skolor renoveras. Dessutom har flertalet enheter elever i behov av stöd, för stor organisation i förhållande till budget, skolor med elevtapp och små klasser vilka påverkar de ekonomiska förutsättningarna.

Måltidsverksamheten är organiserad inom Grundskolenämnden och är en kommungemensam organisation och den servar förskola, skola och vård- och omsorg med måltider. En prognostiserad negativ budgetavvikelse på 2,0 miljoner kronor som hänförs till effektiviseringsuppdrag utöver det generella som man fått i samband med den nya organisationen. Utöver det är det prisökningar på livsmedel som enheten inte kompenenserats för. Det pågår analyser för att se över personalbemanningen i köken.

Planeringsreserven, sociala investeringar och grundsärskolan prognostiserar positiva budgetavvikelse på totalt 7,4 miljoner kronor som täcker upp för verksamheter som prognostiserade negativa budgetavvikelser. Bedömningen är att elevantalet i sarskolan kommer att öka framåt.

Gymnasienämnden

Gymnasienämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på 11,1 miljoner kronor vilket innebär negativ budgetavvikelse på 2,2 procent. Det är en förbättring med 6,4 miljoner kronor i förhållande till årets första delårsrapport vilket är mycket positivt.

I resultatet ingår omställningskostnader med 5,1 miljoner kronor och är fördelade mellan de olika skolorna. Kostnaderna för omställning är lägre i år än föregående år med 1,8 miljoner kronor vilket innebär att antalet individer minskat som är i omställning.

Inför 2019 justerades elevpengen från för inriktningen anläggningsmaskin inom Byggprogrammet samt för Samhällsvetenskapliga programmet för elever med hög-fungerande autism från Programnämnd barn och utbildning vilket ger dessa inriktningar bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans. Den syns i prognosen 2019 jämfört med bokslutet 2018.

Hösten 2018 togs beslut om dimensionering för samtliga program inom den reguljära gymnasieskolan, för vissa program stämmer preliminära söksiffror till höstterminen väl med den organisation som planerats baserat på dimensioneringsbesluten. För andra program kommer ytterligare ställningstaganden behöva göras baserat på förändring i söktryck.

En åtgärd som vidtogs 2018 var en översyn av pedagogiska verktyg med likriktning av 1-till-1 enheter till eleverna som sänkte kapitalkostnaderna och kommer att ha positiv ekonomisk effekt på utvecklingen av kapitalkostnader i ytterligare två år då likriktningen kommer att ha slagit igenom på alla årskullar.

Samtliga skolor prognostiserar negativa budgetavvikelser i olika storlekar. Det förklaras bland annat av att avvikelsen är hänförlig till vissa program där resursanvändningen behöver ses över för att minska personalkostnaderna, skolor har ett minskat antal elever, behov av att se över möjlig påverkan på programmets framtida attraktivitet utifrån en problematisk ekonomisk situation.

Riksgymnasiet prognostiserar en negativ avvikelse på 1,8 miljoner kronor som förklaras av arbete med individer i omställning.

Både gymnasiesärskolan och gymnasiesärskolan D/H prognostiserar positiva avvikelser med totalt 7,4 miljoner kronor. Inom gymnasiesärskolan beror det på att ökat antal elever som genererar en ökad tilldelning. Förändringar i verksamheten under hösten kommer att ge full effekt under nästkommande år. När det gäller gymnasiesärskolan D/H beror det främst på planerade rekryteringar, minskade personalkostnader till hösten som blivit fördröjda och i vissa fall uteblivit. Verksamheten får full effekt först 2020.

Planeringsreserven uppgår till 0,5 miljoner kronor och det finns inga planerade insatser som ska finansieras via reserven.

Den del av effektiviseringskravet som tillkom i samband med Programnämndens budgetbeslut har inte fördelats ut i nämndens resursfördelningsmodell utan behövs i

förvaltningsledningen. Tanken är att den ska fördelas ut genom specifika åtgärder under året.

En utmaning består i att anpassa utbildningsorganisationen utifrån förväntad elevökning för att så många elever som möjligt ska få sitt förstahandsval och att kommunen samtidigt utökar de program som tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetens.

Det finns också en utmaning i att anpassa lokalutnyttjandet. En viss överkapacitet finns idag i kommunens gymnasieskolor, utmaningen blir att hitta sätt att nyttja denna kapacitet samt att hitta resurseffektiva alternativ för möjlig expansion.

Intraprenadernas resultat

Nedan visas en tabell över intraprenadernas resultat 2019 för förskolor och grundskolor

Intraprenader Belopp i tkr	Prognos 2-2019	Budget 2019	Avvikelse Budget - Prognos	Ingående ack resultat	Ianspråktagande av eget kapital	Nya underskott	Nya överskott	Prognos överfört ack resultat
Förskolor								
Adolfsberg förskolor	39 107	39 607	500	-722	500	0	0	-222
Norrby förskolor	22 819	24 269	1 450	363		0	1 450	1 813
Förskolor Lillån	45 226	45 326	100	908		0	100	1 008
Förskolor Varberga	52 463	52 963	500	2 119		0	500	2 619
Rosta förskola	26 431	26 531	100	1 761		0	100	1 861
Förskolor Väster	51 314	51 765	450	2 990		0	450	3 440
Nettokostnad	237 360	240 461	3 100	7 419	500	0	2 600	10 519

Intraprenader Grundskolor	Prognos 2-2019	Budget 2019	Avvikelse Budget - Prognos	Ingående ack resultat	Ianspråktagande av eget kapital	Nya underskott	Nya överskott	Prognos överfört ack resultat
Engelbrekt, Stureskolan	83 646	81 446	-2 200	5 071	-2 200			2 871
Lillåns skola, Lillåns södra skola	58 280	59 380	1 100	3 669	0		1 100	4 769
Västra Engelbrekt, Tegnerskolan	45 685	45 685	0	3 185	0			3 185
Almbyskolan F-9	75 178	76 679	1 500	-464	464		1 036	1 036
Gumaelisskolan 7-9	47 986	47 736	-250	2 073	-250			1 823
Mellringeskolan F-9	49 488	50 338	850	-1 472	850			-622
Norrbyskolan F-6	37 274	37 274	0	-443	0			-443
Rostaskolan F-6	36 972	36 972	0	614	0			614
Stora Mellösa F-6	11 863	12 063	200	745	0		200	945
Wällerska skolan F-6	22 409	22 409	0	778	0			778
Brunnskolan F-6	28 996	29 496	500	1 171	0		500	1 671
Nettokostnad	497 777	499 478	1 700	14 927	-1 136	0	2 836	16 627
Totalt förskolor och skolor	735 137	739 939	4 800	22 346	-636	0	5 436	27 146

Intraprenadernas ackumulerade resultat är fortsatt positivt för både förskolor och grundskola. En skillnad är att resultaten mellan enheterna skiljer sig åt. Några förskolor och skolor får använda eget kapital för att täcka årets negativa budgetavvikelse.

3.3 Kostnadsutveckling

Sammanställning av kostnadsutveckling med en tabell som visar intäkter och kostnader för nämnderna inom programområde Barn och utbildning.

Driftnämnd	Utfall	Budget	Återstår av	Förbrukn	Prognos	Avvik
Belopp i tkr	jan-aug	2019	budget	%	2-2019	
Intäkter						
Avgifter	70 620	103 661	33 041	68,1%	111 981	8 320
Driftbidrag	228 993	360 239	131 246	63,6%	353 238	-7 001
Försäljning av verksamhet	150 329	246 513	96 184	61,0%	237 208	-9 305
Övriga intäkter	225 732	408 482	182 750	55,3%	391 953	-16 529
Summa intäkter	675 674	1 118 895	443 221	60,4%	1 094 380	-24 515
Kostnader						
Personalkostnader	-1 599 329	-2 536 200	-936 871	63,1%	-2 526 884	9 316
Köp av verksamhet	-708 404	-1 171 394	-462 990	60,5%	-1 155 633	15 761
Lokalkostnader	-423 063	-627 406	-204 343	67,4%	-641 413	-14 007
Entreprenad/ fastighet mm	-143 482	-237 690	-94 208	60,4%	-234 694	2 997
Kapitalkostnader	-31 789	-46 036	-14 247	69,1%	-47 914	-1 878
Skolskjuts/ elevresor	-56 445	-74 659	-18 214	75,6%	-82 104	-7 445
Övriga kostnader	-70 863	-119 821	-48 958	59,1%	-120 051	-230
Summa kostnader	-3 033 375	-4 813 206	-1 779 831	63,0%	-4 808 693	4 515
Nettokostnad	-2 357 701	-3 694 311	-1 336 610	63,8%	-3 714 313	-20 000
Varav intraprenader						4 800
Nettokostnad exklusive intraprenader						-24 800

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken är en intäkt

3.4 Investeringar

Objekt	Utfall	Budget	Återstår	Förbrukat	Prognos	Avvikelse
Belopp i tkr	jan-aug	2019	av budget	%	2-2019	tkr
Förskolenämnd	-1 948	-10 707	-8 759	18%	-10 707	
Grundskolenämnd	-12 168	-28 309	-16 141	43%	-28 309	
Gymnasienämnd	-1 459	-13 064	-11 605	11%	-4 505	8 559
Datorer i förskola och skola	-1 476	-13 108	-11 632	11%	-10 108	3 000
Datorer gynasieskola	-6 240	-8 320	-2 080	75%	-6 960	1 360
Programnämnd		-13 542	-13 542		-10 561	2 981
Nettokostnad	-23 291	-87 050	-63 759	27%	-71 150	15 900

Minus före belopp är en kostnad, inget tecken är en intäkt

Investeringsutrymmet för inventarieinvesteringar 2019 uppgår till 87,1 miljoner kronor. Det prognostiserade utfallet för året uppgår till 71,2 miljoner kronor vilket innebär att hela utrymmet inte nyttjats under 2019.

En investering är förenad med kostnader i form av avskrivning och internränta och denna kostnad ska inrymmas inom enhetens tilldelade budgetram.

Medel använts till inköp av inventarier till förskolor och skolor, förnärvarande är det utrustning av nya förskolor och skolor. Inköp av datorer till verksamheten som avser den pedagogiska verksamheten utifrån den IT satsning som ska bidra till att utveckla pedagogiken och skapa förutsättningar för nya hjälpmedel.

4.Fem år i sammandrag.

Fem år i sammandrag	2015	2016	2017	2018	Bedömn 2019
Ekonomisk avvikelse	25,0	46,6	-13,2	-81,0	-20,0
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	144 200	146 631	150 192	152 181	154 287
Åldersgruppen 1-5 år	9 275	9 375	9 448	9 416	9 473
Åldersgruppen 6-15	16 302	16 764	17 463	17 986	18 409
Åldersgruppen 16-18 år	4 625	4 746	4 941	4 990	5 071
Förskoleverksamhet					
Antal barn i kommunal förskola	6 974	7 101	7 135	7 145	Oförändrad
Antal barn i pedagogisk omsorg, dagtid	0	0	0	0	0
Antal barn i fristående förskola	1 027	1 119	1 120	1 096	Oförändrad
Antal barn i pedagogisk omsorg, fristående regi	31	30	30	28	Öka
Andel inskrivna barn i fristående förskola	13	14	14	13	Oförändrad
Antal intraprenader	6	7	7	6	Oförändrad
Varav antal barn i intraprenad	2 120	2 185	2 175	2 035	Oförändrad
Grundskoleverksamhet					
Antal elever i kommunal grundskola	13 063	13 391	13 818	14 389	Öka
Antal elever i obligatorisk särskola	130	133	141	149	Öka
Antal elever i fristående grundskola	3 082	3 271	3 366	3 463	Oförändrad
Andel elever i fristående grundskola	20	20	20	19	Oförändrad
Antal intraprenader	10	10	10	11	Oförändrad
Varav antal elever i intraprenad	4 704	5 844	7 422	6 785	Oförändrad
Gymnasieverksamhet					
Antal elever i kommunal gymnasieskola	5 151	5 237	5 276	5 270	Öka
Antal elever i kommunal gymnasiesärskola	141	114	103	104	Öka
Antal elever i fristående gymnasieskola	1 203	1 289	1 296	1 420	Öka
Antal elever i andra kommuner fr ÖK*	104	86	102	184	Öka
Antal elever fr andra kommuner i ÖK**	1 584	1 538	1 481	1 589	Öka
Andel elever i fristående gymnasieskola	26,0	26	25	28	Öka
Antal intraprenader	0	0	0	0	
Varav antal elever i intraprenad	0	0	0	0	
Övrigt					
Antal elever med skolskjuts, läsårsvi		2 216	2 750	2 995	Öka

5. Indikatorlista

Kommunfullmäktige fastställer i ÖSB de indikatorer som ska utgöra grunden för att följa upp mandatperiodens strategiska mål med målområden.

Programnämndens uppdrag från Kommunfullmäktige är att specificera och anpassa Kommunfullmäktiges indikatorer för att vara styrande för utvecklingen i programområdets verksamhetsuppdrag.

Indikatorer	Utfall 2017	Utfall 2018	Prognos 2019
Ekonomisk avvikelse för egen verksamhet, mnkr	0,3	-58,5	-8,8
Behov av barnomsorgsplats tillgodosedd inom fyra månader, andel	100	100	ÅB 19
Antal barn per årsarbetare i förskolan, kommunal huvudman	5,3	5,2	ÅB 19
Andel elever i åk 9 med minst slutbetyget E i alla ämnen, kommunal och fristående huvudman.	77	72	75
Lärartäthet, antal elever per lärare, (årsarbetare) i grundskolan, kommunal huvudman	12,2	12,4	ÅB 19
Måluppfyllelse årskurs 3 och 6, progressionen för samma individer, i matematik, svenska, no och so	-	-	ÅB 19
Måluppfyllelse årskurs 7 och 9, progressionen för samma individer i matematik, svenska, engelska	-	-	ÅB 19
Andel elever som når behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, kommunal och fristående huvudman	84	80	82
Andel elever med gymnasieexamen inom fyra år från start på ett gymnasieprogram, kommunal och fristående huvudman.	79	76	ÅB 19
Lärartäthet, antal elever per lärare, (årsarbetare) i gymnasieskolan, kommunal huvudman (exkl RG)	12,5	12,5	ÅB 19
Lokalutnyttjande per barn i förskola, kvm per barn	-	-	ÅB 19
Lokalutnyttjande per elev i grundskola, kvm per elev	-	-	ÅB 19
Lokalutnyttjande per elev i gymnasieskola, kvm per elev	-	-	ÅB 19

6. Servicegarantier

Servicegarantierna är kommunens verktyg för att ange för medborgarna vilken service-/kvalitetsnivå de kommunalt finansierade tjänsterna har. De unika servicegarantierna fastställs av programnämnderna. Programnämnderna svarar för att etablera, analysera, revidera, ta bort och lägga till garantier.

Det är viktigt att medborgarna upplever att de får en bra och snabb service av oss som arbetar i Örebro kommun. Kvaliteten på våra tjänster ska vara god och medborgarna ska få ett gott bemötande. Vi ska vara tillgängliga för medborgarna. Medborgarnas behov och intressen står i centrum. Vår service ska vara på lika villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Servicegarantier	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Målvärde 2019
Utfallen är i andel, procent					
Förskolan					
Du och ditt barn får en kontaktperson att vända sig till	79	79	79	76	90-100
På din förskola ska det finnas olika forum till exempel Unikum och föräldramöten där dina och andra föräldrars synpunkter kan föras fram och diskuteras	Ny fråga 2017	94	93	92	90-100
Grundskolan					
Det finns alltid någon på din skola som du kan vända dig till med frågor eller problem	85	85	82	83	90-100
Du får av din lärare veta vad du ska kunna för att nå kunskapskraven i de olika kurserna	83	82	81	82	90-100
Alla elever som slutar årskurs 1 ska kunna läsa	93	91	89	91	90-100
Som förälder får du samma dag veta om ditt barn har olovlig frånvaro	62	69	69	70	90-100
Gymnasieskolan					
Du får av din lärare veta vad du ska kunna för att nå kunskapskraven i de olika kurserna	79	80	78	80	90-100
Det finns alltid någon i skolan som du kan vända dig till med frågor och problem	81	80	84	84	90-100
Jag känner mig trygg i skolan	90	92	92	90	90-100

Servicegarantierna inom förskola och skola sågs över under 2017 och 2018 och revideringar gjordes inom förskolan och gymnasieskolan. Inför 2019 är servicegarantierna oförändrade.

7. Utvecklingsuppdrag

Driftsnämnderna svarar för en samlad verksamhetsstyrning och uppföljning inom sitt ansvarsområde enligt mål, uppdrag och resurstilldelning. Nämnden ska utifrån såväl grunduppdrag som utvecklingsuppdrag arbeta med att förenkla, förbättra och förnya i vardagen. Det är också varje nämnds ansvar att säkra arbetssätten genom systematisk intern kontroll.

Nedan redovisas Programnämnd barn och utbildnings egna utvecklingsuppdrag utifrån årets programplan.

Ekonomi

- Under våren 2019 ska arbetet med översynen av resursfördelningsmodellen för gymnasieskolan slutföras.
- Under våren 2019 avslutas arbetet med införande av inkomstkontroll i debiteringsprocessen för avgifter inom förskola och fritidshem.
- Se över möjligheten att ta in barnomsorgsintäkter från vårdnadshavare inom fristående förskolor och pedagogisk omsorg.
- Se över möjligheten till en enhetlig process för interkommunala ersättningar för förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, gymnasieskola och särskola.
- Se över resursfördelningsmodellen för den obligatoriska särskolan.
- Resursfördelningsmodellen för grundskolan F-9 inklusive fritidshem ska följas upp under läsåret 2018/2019 i samarbete med verksamheterna. Det inkluderar uppföljning av hur strukturtilldelningen används för att möjliggöra att fler elever når kunskapsmålen i skolan.
- Utredda fördelningsprincipen för Landsbygdstilldelningen avseende landsbygdsskolor i kommunal och fristående regi och en eventuell revidering.
- Införa månadsvis rapportering till Programnämnd barn och utbildning av det ekonomiska läget för programområde barn och utbildning.
- Ta fram ett avtal för simundervisning för elever i grundskoleålder.
- Översyn av särskilt stöd på Specialskolor med anledning av stora kostnadsökningar.

Lokaler

- Reducera driftkostnaden i investeringsprogrammet med fem procent 2019.
- Ta fram indikatorer för lokaler och byggnation
- Säkerställa att riktlinje för friyta tas fram. (Ligger som uppdrag till Samhällsbyggnad.)
- Säkerställa och följa rutiner för att säkra beställningar.
- Utredda behovet av nya gymnasieplatser.
- Ta fram en modell för finansiering av utrustning vid nybyggnation av grundskolor.
- Ta fram ny hyresmodell för såväl egen regi/verksamheten som för fristående utförare.

HR

- Utveckla och tydliggöra programdirektörens roll i kompetensförsörjningen kopplat till strategin Arbetsgivarpolitisk strategi för kompetensförsörjning samt processtyrnings specifikationen.

Samhällsutveckling

- Verkställa kommunens digitaliseringsstrategi.
- Tillskapa digital närvaro/frånvaroregistrering i fritidshemmen.
- Skapa förutsättningar för utvecklingen av kvaliteten i fritidshem i en situation där cirka hälften av fritidspedagogerna är obehöriga.
- Tydliggöra hur och var beslutet togs om att myndighetsavdelning ska hantera tilläggsbeloppen.
- Utredda om det finns något mer effektivt sätt än dagens tilläggsbeloppshantering, för att säkra att de barn i grundskolan som är i behov av anpassningar och extra stöd också får det inom rimlig tid.
- Utveckla samordning och långsiktig strategisk planering för sökande och användning av statsbidrag.
- Skapa förutsättningar för elever i behov av anpassningar och stöd och för den personal som arbetar med dem, trots en situation där en stor andel specialpedagoger är obehöriga.
- Utveckla och samordna samarbetet med utbildningsgivare (universitet, folkhögskola) för att tillskapa uppdragsutbildningar.
- Fortsatt uppdrag för att arbeta med att säkra förutsättningar för huvudmännen att stödja eleverna i att nå kunskapsmålen och med att följa effekterna av gjorda insatser.
- Se över möjligheten att ha en gemensam kö- och antagningsprocess inom förskola och pedagogisk omsorg.
- Utse område för genderbudgetanalys och genomföra denna samt kompetensutveckla inom området.
- Utifrån den statliga utredningen om Riksgymnasiet, för elever med dövhet, hörselnedsättning eller grav språkstörning, ska kommunen arbeta aktivt med att hålla en hög kvalitet och skapa beredskap inför förväntad lagförändring. Ett förslag till strategi ska levereras under våren 2019.
- Att inom programområdet göra en översyn av behovet att justera uppdraget till lagstyrda och ej lagstyrda verksamheter/verksamhetsdelar samt fastställa nya servicenivåer.
- Utredda utbildningsbehov och göra kostnadsanalys av Kvinnerstaskolan.

Centralt skolstöd

- Programområdet ska söka nya och stärka befintliga samarbeten med Örebro universitet som ska bidra till kvalitetsutveckling i skolan inom ramen för ”Skolutveckling tillsammans 2025” och forskningen ska knytas närmare det dagliga arbetet i verksamheten.
- Ta fram styrdokument för Centralt skolstöd och utifrån detta planera och genomföra verksamhetsförändring.

Myndighetsavdelning

- Fortsatt följa kostnadsutvecklingen för skolskjuts och utreda och analysera behovet av skolskjuts och kostnader för detta.
- Följa upp och analysera verksamheten vid fritidshemmen.

Utvecklingsuppdrag under mandatperioden

Här nedan listas uppdrag som kommer pågå under hela eller delar av mandatperioden. Uppdatering sker varje år i samband med beslut om budget och programplan.

Ekonomi

- Arbeta för att programområde barn och utbildning långsiktigt ska ha en ekonomi i balans tillsammans med driftsnämnderna.

Lokaler

- Reducera driftkostnaden i investeringsprogrammet med 15 procent för åren 2020 - 2022.
- Bidra till att principer för kringkostnader såsom buller, vägdragnings och finansiering tas fram.
- Bidra till att en ny systematik för ansvar- och kostnadsfördelning mellan nämnder tas fram. Sortera vilka kostnader som ska tas som engångskostnader och vilka som ska vara hyresgrundande.
- Utredda lokalutnyttjandet på Kvinnerstaskolan i samverkan med LFE och Örebroporten.
- Bidra i arbetet med att fastställa idrottshallarnas organisatoriska tillhörighet.

HR

- Utveckla samarbetet med Örebro universitet kring framtidens lärarutbildning och stärka VFU (verksamhetsförlagd utbildning).
- Stärka och utveckla samarbetet i regionen.

Samhällsutveckling

- Verkställa kommunens digitaliseringsstrategi.
- Säkerställa kompetenser och input i rätt faser i lokalförsörjningsarbetet innan och efter det att LFE får konkreta uppdrag från Programnämnd Barn och Utbildning. Det inkluderar vidare arbete med funktionsprogrammet, lokalförsörjningsplanen, kartverktyg för analyser och strategiska vägval, samt redan bildade grupper med fokus på skolplaceringar, skollokalsinventering, elevflödesanalyser, särskilt anpassade kommunikativa miljöer

Centralt skolstöd

- Fortsätta arbeta med verksamhetsförändringar

Myndighetsavdelningen

- Arbeta med digitalisering och effektiviseringar inom Grundskoleantagningen och barnomsorgshandläggningen.

8. Bilagor.

- Bilaga 1 Utvärdering av socialpedagog, lärarassistent och mentor/elevkoordinator
- Bilaga 2 Delårsrapport med prognos 2 - 2019 Förskolenämnden
- Bilaga 3 Delårsrapport med prognos 2 - 2019 Grundskolenämnden
- Bilaga 4 Delårsrapport med prognos 2 - 2019 Gymnasienämnden